

AH 3002

2021Z05944

Antwoord van minister Van Ark (Medische Zorg) (ontvangen 1 juni 2021)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020-2021, nr. 2563

Vraag 1.

Wat vindt u ervan dat er opnieuw onrust is over het uitkleden van een ziekenhuis, ditmaal in Zutphen? ¹

Antwoord vraag 1.

Veranderingen in het zorglandschap roepen emoties op, en dat begrijp ik. Mensen zijn gehecht aan 'hun' ziekenhuis, en ze vragen zich ook af: kan ik er nog op rekenen dat ik zorg krijg, op het moment waarop ik die zorg nodig heb? De beschikbaarheid van de zorg moet altijd voldoende verzekerd zijn. Dat vind ik van groot belang en daar ben ik als minister ook verantwoordelijk voor, en op aanspreekbaar. Ik vind het van groot belang dat het ziekenhuis in gesprek blijft met de belanghebbenden in de regio over de toekomst van de zorg in Zutphen en dat in de samenwerking tussen de verschillende zorgaanbieders goede en veilige zorg altijd voorop staat.

Vraag 2.

Wat is volgens u de reden dat de schaalvergroting in ziekenhuizen alsmaar doorgaat, terwijl de samenleving en de patiënten juist pleiten voor ziekenhuiszorg dichtbij?

Antwoord vraag 2.

De samenleving en de zorg veranderen in snel tempo. Ik wil niet alleen kijken naar de toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van zorg op dit moment maar ik wil ook dat het voor de toekomst geborgd blijft. We zullen vooruit moeten kijken. Wat verwachten we in de toekomst en hoe kunnen we ons daarop voorbereiden? Welke

¹ De Stentor, 8 april 2021, «Onzekerheid over ziekenhuis Zutphen groeit, Gelre bevestigt onderzoek naar toekomst» (<https://www.destentor.nl/zutphen/onzekerheid-over-ziekenhuis-zutphen-groeit-gelre-bevestigt-onderzoek-naar-toekomst~ad7f6720/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>)

vormen van zorg moet dichtbij worden geboden en welke zorg is zo specialistisch dat die het beste geconcentreerd en daarmee mogelijk op verdere afstand van de patiënt geleverd kan worden? Daarom heeft u de houtskoolschets acute zorg en de discussienota Zorg voor de toekomst ontvangen. De komende jaren moet bekeken worden hoe dit zich gaat vertalen naar de praktijk. Het is aan een volgend kabinet om zich daar samen met alle partijen in het veld over te gaan buigen.

Vraag 3.

Welke factoren liggen eraan ten grondslag dat de Gelre ziekenhuizen de zorg in de verschillende ziekenhuizen willen aanpassen, waarbij de kleine vestiging in Zutphen haar volledige pakket aan basiszorg dreigt te verliezen?

Antwoord vraag 3.

Gelre ziekenhuizen heeft mij laten weten dat zij op basis van het hoofdlijnenakkoord en de beweging “de Juiste Zorg op de Juiste plek” een meerjarenstrategie heeft ontwikkeld. Deze anticipeert op deze veranderingen en voldoet volgens het ziekenhuis aan hun maatschappelijke opdracht om daarmee ook in de toekomst waardevolle zorg te kunnen blijven bieden en de zorg in de toekomst toegankelijk, betaalbaar en van goede kwaliteit te houden. Belangrijke thema's zijn daarbij:

1. De arbeidsmarkt wordt steeds krappere
2. Eisen aan veiligheid en kwaliteit nemen verder toe.
3. Zorgkosten dreigen onbetaalbaar te worden en de dubbele vergrijzing doet het beroep op de zorg de komende jaren nog sterker groeien

In haar strategisch document 'Gelre 2025' heeft het ziekenhuis beschreven welk antwoord het heeft geformuleerd op deze strategische uitdagingen. Hoe de zorg het beste ingericht kan worden en wat de functie van de (poli)klinische locaties daarbij kan zijn, is één van de onderdelen uit deze strategische koers.

Vraag 4.

Is het juist dat de Gelre ziekenhuizen financieel gezond zijn en er geen duidelijke financiële noodzaak bestaat om zorg in Zutphen af te bouwen? ²

Antwoord vraag 4.

² Stichting Gelre Ziekenhuizen, 11 februari 2021, «Jaarrekening 2020» (<https://www.gelreziekenhuizen.nl/wcm/connect/www/870b72a1-0609-4e57-b876-26bdbc3a2e30/Jaarrekening+2020+-+Stichting+Gelre+ziekenhuizen.pdf?MOD=AJPERES&CVID=nwwug10>)

Het is juist dat Gelre op dit moment financieel gezond is. Maar het rendement zal, aldus het ziekenhuis, de komende jaren omhoog moeten (afgelopen jaren was deze rond de 1%) om de toekomstige noodzakelijke investeringen te kunnen financieren. Dit financiële aspect speelt dus wel mee. De zorgvraag in het adherentiegebied van Gelre groeit de komende jaren fors. Het ziekenhuis verwacht bovendien de komende jaren fors te moeten investeren, bijvoorbeeld in zorgtechnologie, om kwalitatief hoogwaardige zorg te kunnen blijven bieden en e-health toepassingen (voor zorg op afstand) te kunnen toepassen. Ook om daarmee een goede informatie-uitwisseling met zowel patiënten als andere zorgverleners te kunnen garanderen. Of er zorg in Zutphen wordt afgebouwd, is volgens het ziekenhuis nog helemaal niet aan de orde. Het ziekenhuis onderzoekt op dit moment hoe ze de zorg voor de burgers in haar regio toekomstbestendig kan inrichten en welke functies bestaande (poli)klinische locaties daarbij hebben.

Vraag 5.

Klopt het dat juist het Gelre Zutphen het financieel goed doet, zoals we van de werkvloer vernemen?

Antwoord vraag 5.

Zie het antwoord op vraag 4.

Vraag 6.

Is het juist dat de Gelre ziekenhuizen een met 80% of meer relatief hoge adherentie (marktaandeel) kennen in hun verzorgingsgebied met 350.000 inwoners? Is dit niet een aanwijzing dat de zorg in de ziekenhuizen, zoals ook in Zutphen wordt aangeboden, zeer wordt gewaardeerd? ³

Antwoord vraag 6.

Het primaire verzorgingsgebied van Gelre ziekenhuizen bestaat uit de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Epe, Lochem, Voorst en Zutphen, met de gemeenten Berkelland en Rheden als grootste buitengebieden. Gelre ziekenhuizen ligt in een dunbevolkt, landelijk gebied met bijna 450.000 inwoners en heeft hierin ruim 60% marktaandeel. Het marktaandeel in het primaire verzorgingsgebied (exclusief Berkelland en Rheden) is 72%. De zorgvraag in de regio van Gelre wordt gevormd door een bovengemiddeld vergrijsde bevolking die op andere demografische en gezondheidskenmerken niet sterk afwijkt van het Nederlands gemiddelde. Reistijd en toegangstijd lijken voor inwoners in de regio belangrijk in de keuze voor een

³ Coöperatie Medisch Specialisten Gelre U.A., 6 maart 2021, «CMS Gelre» (<http://www.cmsgelre.nl/index.php/organisatie/stichting-gelre-ziekenhuizen/>)

ziekenhuis; alle ziekenhuizen in de regio beschikken over een 24/7 SEH en acute verloskunde. Patiënten waarderen Gelre gemiddeld met een 8,5. Deze score is vergelijkbaar met andere ziekenhuizen in de benchmark.

Vraag 7.

Op welke manier behoudt het ziekenhuis in Zutphen een spoedeisende hulp en intensive care?

Antwoord vraag 7.

Het ziekenhuis onderzoekt op dit moment hoe ze de zorg voor de burgers in haar regio toekomstbestendig kan inrichten en welke functies bestaande (poli)klinische locaties daarbij hebben. Ook de spoedeisende hulp en de intensive care zorg maken deel uit van dit onderzoek. Het ziekenhuis is dus momenteel bezig met een verkenning van de toekomstige invulling van de locaties. Ook de stakeholders (gemeentebesturen, zorgverzekeraars, huisartsen, VVT-organisaties en patiënten vertegenwoordiging) worden daarbij in een vroeg stadium betrokken.

Vraag 8.

Kunnen inwoners uit de omgeving er in de toekomst nog terecht voor bijvoorbeeld kraamzorg, een chemokuur of bloedtransfusies?

Antwoord vraag 8.

Chemokuren zal het ziekenhuis blijven aanbieden. Dit gebeurt momenteel ook al in de thuissituatie. Hetzelfde geldt voor bloedtransfusies.

Vraag 9.

Blijft het ziekenhuis in Zutphen een volwaardig basisziekenhuis met 24/7 acute zorg en acute verloskunde?

Antwoord vraag 9.

Zie ook vraag 7. Het ziekenhuis onderzoekt op dit moment hoe ze de zorg voor de burgers in haar regio toekomstbestendig kan inrichten en welke functies bestaande (poli)klinische locaties daarbij hebben. Ook de spoedeisende hulp en de acute verloskunde maken deel uit van dit onderzoek.

Vraag 10.

In hoeverre moeten de patiënt en de bevolking die van het ziekenhuis gebruik maken, een bepalende stem hebben bij het behoud van een volwaardig basisziekenhuis?

Antwoord vraag 10.

Wat burgers vinden moet zwaar meewegen in het besluit dat een zorgaanbieder neemt. Inwoners moeten de gelegenheid krijgen hun zorgen en wensen te uiten en de zorgaanbieder moet helder maken wat hij daarmee doet. Binnen deze randvoorwaarden is de uiteindelijke beslissing aan de zorgaanbieder, in overleg met de zorgverzekeraars die zorgplicht hebben en voldoende goede en bereikbare zorg moeten inkopen.

Vraag 11.

Als we uitgaan van de bereikbaarheidsnorm dat een patiënt met eigen vervoer binnen 20 minuten een volwaardig basisziekenhuis moet kunnen bereiken, moet het ziekenhuis in Zutphen dan een volwaardig basisziekenhuis met een 24/7 spoedeisende hulp en acute verloskunde blijven? ⁴

Antwoord vraag 11.

Voor de beschikbaarheid van acute zorg (spoedeisende hulp en acute verloskunde) geldt momenteel een 45-minutennorm. In september 2020 is hierover een advies van de Gezondheidsraad verschenen dat ik naar uw Kamer heb gestuurd. Het is aan een volgend kabinet om hierop te reageren. Overigens geldt als er een concreet voornemen is om de locatie Zutphen te sluiten er een bereikbaarheidsanalyse moeten worden opgevraagd bij het RIVM door het ziekenhuis. Het RIVM zal op basis van deze analyse bepalen of de locatie in Zutphen als een 'gevoelig' ziekenhuis wordt aangemerkt. Met 'gevoelig' wordt bedoeld dat sluiting van een SEH of afdeling acute verloskunde tot gevolg heeft dat het aantal mensen dat volgens de modelberekeningen niet meer binnen 45 minuten naar een SEH vervoerd kan worden toeneemt. Om die reden mogen deze afdelingen dan niet sluiten.

Vraag 12.

Laten de ervaringen van de coronacrisis, met een chronisch tekort aan acute zorg en ziekenhuiscapaciteit, niet zien dat het verder verdwijnen van volwaardige basisziekenhuizen en ziekenhuiscapaciteit moet worden tegengegaan en extra investeringen in personeel en capaciteit noodzakelijk zijn? ^{5 6}

⁴ Kamerstuk 35227.

Antwoord vraag 12.

Het zorglandschap is in beweging, op weg naar de juiste zorg op de juiste plek. Ik vind het belangrijk dat zorg voor iedereen beschikbaar is: dichtbij waar dat kan, en verder weg waar dat moet, bijvoorbeeld om te kunnen garanderen dat iedereen die hoogcomplexere zorg nodig heeft erop kan rekenen dat hij ook goede kwaliteit van zorg ontvangt. Bij alle ontwikkelingen in het zorglandschap moet steeds weer een balans worden gezocht tussen die drie publieke waarden: kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid van zorg. Ik wil niet alleen kijken naar de beschikbaarheid van zorg op dit moment maar ik wil ook borgen dat de zorg in de toekomst beschikbaar blijft. We moeten vooruitkijken. Wat verwachten we in de toekomst en hoe kunnen we ons daarop voorbereiden? Ontwikkelingen die daarbij een rol spelen zijn bijvoorbeeld de stijging van de zorgvraag door onder andere vergrijzing en een toename van het aantal chronische zieken, en tegelijkertijd een afname van het aantal mensen dat deze zorg kan leveren omdat de arbeidsmarkt krappere wordt en minder mensen mantelzorg kunnen leveren. Het is aan een volgend kabinet om samen met alle partijen in het veld op deze en andere uitdagingen waar we in de zorg voor staan, te anticiperen en te reageren.

Vraag 13.

Vindt u het uw taak om u te bemoeien met de ontwikkelingen in de Gelre ziekenhuizen of wilt u dit overlaten aan de markt en de commerciële zorgverzekeraars?

Antwoord vraag 13.

Zorgverzekeraars hebben een wettelijke zorgplicht; daaronder valt ook de bereikbaarheid. De NZa ziet toe op de naleving van de zorgplicht door zorgverzekeraars en gebruikt daarbij de bereikbaarheidsnormen als leidraad. In de (concept) AMvB acute zorg wordt bepaald dat zorgaanbieders op verzoek van een zorgverzekeraar de medewerking moeten verlenen die redelijkerwijs kan worden geleverd en noodzakelijk is voor het door de zorgverzekeraar voldoen aan de zorgplicht. Op deze manier wordt zo goed mogelijk geborgd dat een zorgaanbieder het aanbod van acute zorg niet lichtvaardig sluit en dat andere zorgaanbieders eraan meewerken dat er voldoende aanbod is van acute zorg in de regio. Daarbij is

⁵ De Stentor, 9 april 2021, «Ziekenhuizen in regio verbijsterd over mogelijke versoepelingen: «Erover praten is al onvoorzichtig»» (<https://www.destentor.nl/zwolle/ziekenhuizen-in-regio-verbijsterd-over-mogelijke-versoepelingen-erover-praten-is-al-onvoorzichtig~a0bcb6c4/>)

⁶ Trouw, 16 oktober 2020, «Grootste knelpunt voor ziekenhuis in coronatijd blijft het tekort aan personeel» (<https://www.trouw.nl/binnenland/grootste-knelpunt-voor-ziekenhuis-in-coronatijd-blijft-het-tekort-aan-personeel~b5421709/>)

de IGJ de toezichthouder op de verplichtingen voor de zorgaanbieders en de NZa de toezichthouder op de naleving van de zorgplicht door de zorgverzekeraars.

- 1) De Stentor, 8 april 2021, 'Onzekerheid over ziekenhuis Zutphen groeit, Gelre bevestigt onderzoek naar toekomst' (<https://www.destentor.nl/zutphen/onzekerheid-over-ziekenhuis-zutphen-groeitgelre-bevestigtonderzoek-naartekomst~ad7f6720/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>)
- 2) Stichting Gelre Ziekenhuizen, 11 februari 2021, 'Jaarrekening 2020' (<https://www.gelreziekenhuizen.nl/wcm/connect/www/870b72a1-0609-4e57-b876-26bdbc3a2e30/Jaarrekening+2020+-+Stichting+Gelre+ziekenhuizen.pdf?MOD=AJPERES&CVID=nwwug1O>)
- 3) Coöperatie Medisch Specialisten Gelre U.A., 6 maart 2021, 'CMS Gelre' (<http://www.cmsgelre.nl/index.php/organisatie/stichting-gelre-ziekenhuizen/>)
- 4) Kamerstuk 35227.
- 5) De Stentor, 9 april 2021, 'Ziekenhuizen in regio verbijsterd over mogelijke versoepelingen: 'Erover prátén is al onvoorzichtig' (<https://www.destentor.nl/zwolle/ziekenhuizen-in-regio-verbijsterd-overmogelijke-versoepelingenerover-praten-is-al-onvoorzichtig~a0bcb6c4/>)
- 6) Trouw, 16 oktober 2020, 'Grootste knelpunt voor ziekenhuis in coronatijd blijft het tekort aan personeel' (<https://www.trouw.nl/binnenland/grootste-knelpunt-voor-ziekenhuis-incoronatijd-blijft-het-tekort-aanpersoneel~b5421709/>)